GAZETA KRAKOWSKA

Nro 62.

z KRAKOWA dnia 3 SIERPNIA 1825 roku we SRODĘ.

— *Z Krakowa.* —

MOWA

JW. Zastępcy Rektora Uniwersytetu Jagiellońskiego po ukończeniu Szkół w Liceach Krakowskich miana.

W roku przeszłym, w chwili ukończonych popisow rocznych w obecności JW. Senatora, Kommissarza Rządowego przy Uniwersytecie i Lyceach, tudzież niektórych Dostoynych Rady W. Uniwersytetu Członków, miałem to ukontentowanie, Uczniom znamienicie celuiącym w obyczaiach i Naukach, rozdać przeznaczone dla Nich przez zwierzchność Szkolną nadgrody, a innych Imiona ku ich zalecie, z pochwałą publicznie ogłosić.

Dziś z przyiemnem rownie uczuciem tenże JW. Senator Kommisarz Rządowy w przytomności Prześwietney Publiczności, dopełnił tego, w usilney chęci nadania temu czynowi świetności i uroczystości, aby rozdanie to nadgród i ogłoszenie pochwał dla celuiących Uczniow z tem większem dla nich odbyło się zaszczytem. Nadgroda bowiem ta niemogąca bydź mierzona z wartością daru, nierównie więcey zyskuie na swoim szacunku i pochwała tem iest chlubnieyszą, gdy z większą uroczystością i w przytomności Osób pierwsze niemal u Nas w Kraiu piastuiących Urzędy, iest Wam Szlachetna Młodzi rozdaną i ogłoszoną.

Winszuiąc Wam z serca tey znamionuiącey Was szczególney korzyści, wzywam Was do wytrwania w usilności i obyczayności: postępuycie ciągle na tey drodze prawey i chwaleoney, abyście nigdy z niey nie zbaczali, zasłużywszy dziś na świetne to Imie wzorowych Uczniów, bądzcie przykładem dla drugich, uymuiąc ich, i zachęcaiąc. Emulacyia iest dobrą, daie pochop do podwoienia usilności, prowadzi na drogę cnoty, zasługi i chwały; zazdrość zaś iest zgubną, zapala nienawiść, staie się częstokroć przyczyną niesnasków i zakłocenia.

Szlachetni Młodzieńcy! którym dzisiay ten niedostał się zaszczyt, nie traćcie dla tego chęci, ani spuszczaycie z usilności staniа się iey na przyszłość go... mi; nadgroda bydź daną wszystkim niemoże, boby iuż przez to samo bydź nią przestała; im oszczędnieyszy iest

szafunek nadgród i pochwał, tem więcey one nabieraią wartości. Pomniycie tylko na cel i zamiar Nauk, iż z nich wprost dla Was wypływaią nie do ocenienia pożytki, a znaydziecie nieodzowną potrzebę nie upadania na ochocie, dwie bowiem są naywalnieysze do postępu w Naukach przeszkody, zarozumiałość i zrażanie się trudnościami. Z zarozumienia o sobie pochodzi zaniedbanie się wskutku dowierzania i przyznawania sobie znaiomości iuż tego, czego zaledwo iakie takie, lecz dalekie ieszcze bardzo od dokładności powzięło się wyobrażenia; tacy, iż tak powiem Tynkturę - Nauki za samę poczytuią fraszkę, tacy staią się w przyszłości nadętemi i uprzykrzonemi wszystkowiedzami. Zrażanie się trudnościami rodzi wstręt, pochodzący z boiaźni i niedowierzania o możności pokonania tey zawiłości, stąd następuie opuszczenie się, ciekawość chęć dociekzenia prawdy i przewalczenia przeciwności upadaią, dalsze zatem poięcie Nauk staie się niepodobnem skoro się nie strawiło pierwszych początkowych i zasadą będących wiadomości.

Szlachetna Młodzi Szkolna! Stawaiąc wposzród Was w szczerey zawsze chęci Waszego dobra, Waszego szczęścia, a patrząc się na Was, iako na przyszłe Rodziców, i Kraiu nadzieie, nie mogę przed rozstaniem się z Wami, niemogę uwolnić się od dania Wam ieszcze, iako Zwierzchnik Wasz, Oycowskich rad i przestróg. — Szanuycie Swięte Religii Naszey Nauki i przepisy, bo te Was na drogę Cnoty, wprowadzić i na niey utrzymać potrafią, nauka bez dobrych obyczaiów iest więcey szkodliwą iak pożyteczną. — Nauka Religii iest nauką Boską, ona uczy żyć w zgodzie i iedności, ona uczy poskramiać namiętności, ona przypominaiąc przyszłość wskazuie młodemu potrzebę uszanowania i posłuszeństwa dla Rządu i wszelkiey Zwierzchności, ona prowadzi go do skromności i uszanowania dla starszych.

Tym podług prawideł tey Swiętey Nauki postępuiąc torem, utrzymacie się między sobą w pokoiu i iedności, nauczywszy się bydź skromnemi, nie potraficie uchybiać w uszanowaniu dla starszych, a tak zniewolicie dla siebie umysły wszystkich, Imiona uczącey się Młodzi zaszczytnie z ust do ust przechodzić będą. W W. Proroktorowie, Professorowie i Nauczyciele z chlubą i ukontentowaniem Wami się trudnić i opiekować będą. — Czterdziesty trzeci rok pobytu mego w Stanie Nauczycielskim dziś właśnie zaczynaiąc, z uczuciem mocnem i wzruszeniem, podnoszę do Was głos za prawdą, za Waszem dobrem, za Waszem szczęściem, w tem słodkiem przekonaniu, że trafi do serc i umysłów Waszych; chęci moie i życzenia dla Was wierzaycie mi są szczere, a rady i przestrogi, które Wam z uprzeymością daię, są owocem długiego dosyć w tym zawodzie doświadczenia.

Wielmożni Prorektorowie, Professorowie, i Nauczyciele! Wy byliście, Wy iesteście bliskiemi Wyręczycielami, Zastępcami Rodziców tey Młodzi, Wy byliście, Wy iesteście Stróżami Jey i Przewodnikami, Wy pierwszemi, bo w sprawie Nauki i Obyczaiów Oney Dobroczyńcami, Wam należy się zaszczyt z widzialnego, iey postępu w Naukach i Obyczaiach, Wam też naypierwey za Rodziców i za Młodzież tę oswiadczam

publicznie z Urzędu mego podziękowanie. Wzywać Was do wytrwania w tey chwalebney gorliwości, byłoby uwłaczać Wam, skutek sam mówi do przekonania zaszczytnie na stronę Waszę, a przeto nie pozostaie mi iak polecić na dal pieczołowitości Waszey tę Młodzież, ktora z korzyścią dla siebie, z przyiemnością dla Was, z Mozołów Waszych i pracy pożytkować starać się będzie.

Jaśnie Wielmożny Senatorze, Kommisarzu Rządowy, byłeś naocznym świadkiem postępu tey Młodzi w Naukach i Obyczaiach, nie szczędziłeś czasu i znosiłeś trudy przy dozorowaniu iey co do karności i obyczaiow, racz przyiąć odemnie uroczyste dziękczynienie za podięte troski w tym względzie, starania i zabiegi. A iako od Rządu i Rady W. Uniwersytetu Delegowany, chciey nie odmówić mi tak u Senatu Rządzącego iako tez u Rady W. Uniwersytetu, bydź Swiadkiem korzyści Uczniów, a razem Obiema tym Władzom Rządowym, złożyć hołd uszanowania i wdzięczności za Ich troskliwą o dobro tey Młodzieży Opiekę.

Szlachetna Młodzi Szkolna! Dobiia iuż godzina, w którey z sobą rozstawać się mamy. — Jedźcie do Domu Rodziców Waszych, ożywieni duchem rad i przestróg, które Wam dziś publicznie powtórzyłem. Ukochani Rodzice, lube Wam Rodziny, niechay widząc Was, kosztuią prawdziwey z przybycia Waszego pociechy; używaycie swobodnie chwil, miłego po pracach rocznych odpoczynku, abyście pokrzepieni na siłach, z tem większą do pracy i Nauki przybyli po Wakacyach ochotą. Wprzod iednakże niżeli ten Nauk opuścicie przybytek, udaymy się do Kościoła, abyście tam przed Ołtarzem Boga Zastępow, złozyli dziękczynne modły, za udzielone Wam zdrowie i siły w roku skończonym Szkolnym, tudzież za odebrane światło nauk i wnich iako też w obyczaiach szczęśliwie odniesione korzyści.

Z Warszawy d. 28 Lipca.

RAPPORT RADY STANU

z działań Rządu od czasu ostatniego Seymu.

(Ciąg dalszy.)

WYDZIAŁ SKARBOWY.

III. Dochody z Dobr i Lasów Rządowych.

I. *Dobra Rządowe.*

1820.

Istotna należność do pobrania w roku 1820 wynosiła:

Na służbę bieżącą 1820 r. . .	10,802,633 gr: 22.
Na służbę lat zeszłych do końca 1819 r.	12,246,211 — 27.
	23,048,845 gr: 19.

Wpłynęło w ciągu roku 1820:

Na służbę bieżącą 1820 r. . . 6 363,910 — 29.
Na służbę lat zeszłych do końca 1819 r. 2,825,202 — 7.

9,189,113 — 6.

Pozostało do poboru na końcu 1820 r.:

Na służbę bieżącą 1820 r. . . 4.438,722 — 23.
Na służbę lat zeszłych do końca 1819 r. 9 421,009 — 20.

13,859,732 gr: 13.

1 8 2 1.

Istotna należność do pobrania w 1821 wynosiła:

Na służbę bieżącą 1821 r. . . 11,032,735 — 14.
Na służbę lat zeszłych do końca 1820 r.
po dopełnionem umorzeniu . 13,615,643 — 24.

24,648,379 — 8.

Wpłynęło w ciągu roku 1821:

Na służbę bieżącą 1821 r. . . 5,468,746 — 27.
Na służbę lat zeszłych do końca 1820 r. 2,503.791 — 12.

7,972,538 — 9.

Pozostało do poboru na końcu 1821 r.:

Na służbę bieżącą 1821 r. . . 5,563,988 — 17.
Na służbę lat zeszłych do końca 1820 r. 11,111,852 — 12.

16,675,840 — 29.

1 8 2 2.

Istona należność do pobrania w r. 1822 wynosiła:

Na służbę bieżącą 1822 r. . . 10,911,865 — 17.
Na służbę lat zeszłych do końca 1821 r.
po dopełnionem umorzeniu . 17,005,150 — 3.

27,917,015 — 20.

Wpłynęło w ciągu roku 1822:

Na służbę bieżącą 1822 r. . . 5,773,208 — 1.
Na służbę lat zeszłych do końca 1821 r. 2,007,093 — —

17,780,301 — 11.

Pozostało do poboru na końca 1822 r.:

Na służbę bieżącą 1822 r. . . 5,138,657 — 16.
Na służbę lat zeszłych do końca 1821 r. 14,998,057 — 3.

20,136,714 — 19.

1 8 2 3.

Istotna należność do pobrania w r. 1823 wynosiła:

Na służbę bieżącą 1823 r. . .	10,690.037 — 14.	
Na służbę lat zeszłych do końca 1822 r. po dopełnionem umorzeniu .	19.333,048 — 6.	
		30,023,085 — 20.

Wpłynęło w ciągu roku 1823:

Na służbę bieżącą 1823 r. . .	5,402,979 — 12.	
Na służbę lat zeszłych do końca 1822 r.	1,236,970 — 16.	
		6.639,949. — 28.

Pozostało do pobrania na końcu 1823 r.:

Na służbę bieżącą 1823 r. . .	5,287,058 — 2.	
Na służbę lat zeszłych do końca 1822 r.	18,096,077 — 20.	
		23.383,135 — 22.

Znane są powszechnie przyczyny zawodności intrat z dóbr, nie wymaga zatem poszczególnego usprawiedliwienia summa powyższa z tego Tytułu dochodów w poborze zalegaiąca, zwłaszcza, że w niey mieszczą się w znaczney ilości pretensyie Dzierżawców ostatecznie ieszcze nieobrachowane. Po doświadczeniu lat 1820 i 1821 starała się Władza Skarbowa przy formowaniu Budżetu na rok 1822 uczynić rezultat poborowy w tym Tytule iak naymniey zawodnym, i dla tego od tego roku taką tylko summę za dochód pewny poczytano, iaka w latach minionych rzeczywiście do Skarbu wpłynęła, reszta zostawioną została przed łeniią. Wszelako gdy tak dochód z dóbr w Budżecie został podzielony, nie wypadło w etatach kassowych podobnież sobie postąpić. Rząd zawsze będąc w prawie żądania od Dzierżawiącego całkowitey kontraktowey summy, nie mógł dopuścić ażeby część oney wszystkim w poborze wstrzymaną bydź miała; cała więc należytość bez rozdziału Kassom do odzyskania polecona została. Obok ciągłey niepopłatności płodów ziemi, w roku 1822 chybiły urodzaie, a Skarb uyrzał się w konieczności, iak to iuż pod Wydziałem Spraw Wewnętrznych nadmieniono, wesprzeć ziarnem włościan Rządowych na zasiew i życie, o ile te potrzeby nie mogły załatwić mieyscowe Magazyny Komunalne. Konieczność ratowania była tak gwałtowną, że szacunek zapomógł w zbożu niską ceną obliczony, przeszło zł: Pol: 1,150,000 wyniesie. W koleynem usuwaniu przeszkód tamuiących pobór dochodow dzierżawnych, po zniesieniu nieograniczoney wolności wznoszenia kosztownych budowli, sprostowano wady w kontraktach dzierżawnych istnieiące, poprawiono zasady do weryfikacyi wyciągów intrat przyięte przez bliższe onych zastosowanie do warunków wzaiemney umowy, wstrzymano powszechną dawniey regulacyią dóbr, aby więcey dochodu na wątpliwe zawieszenia nie narażać.

W szczególności co do budowli doyrzałe zgłębienie ich stanu przekonało, że koszt na wzniesienie budowli zaczętych takich, które się dla gospodarstwa lub za-

bezpieczenia dochodu koniecznemi bydź okazywały, dał się ograniczyć do zł: Pol: 1,432.913, a zastąpiony z funduszów antelinealnych nie tamował poboru dochodu za pewny poczytywanego.

Co do obrachunków dawnych.

Prócz należności iakie Skarbowi od dłużnych dzierżawców przez Delegacyią administracyyną od roku 1816 do włącznie 1823 roku przyznane zostały, z wyśledzenia i rozwinięcia kategoryy do oddzielney drogi w wyrokach zostawionych, a regressów wystósowanych do osób trzecich, i nareszcie z niedopełnionych zobowiązań kontraktów, z nieusprawiedliwionych awansów, lub zapomog niezwroconych, okazała się nowa należytość dla Skarbu przeszło sześć milionow wynosząca, tak że ogół należności Skarbu wynosi zł: Polskich 14,224,230. Na rachunek tey ściągniono i po większey części na spłacenie długów z tego samego źródła pochodzących obrócono zł: Pol: 2,084.886; zaś summę zł: Pol: 4,486,998 kaucyiami iuż zabezpieczono; nakoniec resztę, to iest, przeszło siedm milionów przez rozpoczęte kroki tak Administracyyne iako i sądowe dla Skarbu zapewnić starano się.

2. *Dobra Górnicze, tudzież Supprymowane.*

Wpływy tych dwóch Tytułów iako nie zostaiące pod zarządem Władz Skarbowych, szczegółowo iuż Rada Stanu wykazała pod Wydziałami Wyznań i Oświecenia, tudzież Spraw Wewnętrznych. W rachunkach i Tabellach Skarbowych wpływy te iako i dochód z Urzędu spławów, ze Stada Rządowego, z funduszów i kapitałow, Edukacyynych, mieszczą się tylko dla kompletności Tytułów, i takie tylko obeymuią summy, iakie Budżetem są zakreślone.

3. *Prowizyie od kapitałów.*

1 8 2 0.

Istotna do pobrania należność w roku 1820 wynosiła:

Na służbę bieżącą 1820 roku . . . . 282.815 gr 18.

Wpłynęło w ciągu roku 1820 . . . . 98,423 — 6.

Pozostało do pobrania na końcu roku 1820 . . . . . 184.392 gr. 12

1 8 2 1.

Istotna należność do pobrania w roku 1821 wynosiła:

Na służbę bieżącą 1821 roku .	238.385 gr: 3)	
Na służbę roku zeszłego po dopełnionem umorzeniu . . .	172,611 — 23)	410.996 — 26.

Wpłynęło w ciągu roku 1821:

Na służbę bieżącą . . .	71.276 — 7)	
Na służbę roku zeszłego . .	41,383 — 9)	112,659 — 16.

Pozostało do pobrania na końcu 1821 r.

Na służbę bieżącą . . .	167,108 — 26)	
Na służbę roku zeszłego . .	131,228 — 14)	. . 298,337 — 10.

1 8 2 2.			
Istotna należność do pobrania w roku 1822 wynosiła:			
Na służbę bieżącą 1822 r. . .	211,944 — 28.		
Na służbę lat zeszłych do końca 1821 r. wraz z nowo wykrytemi ze wszystkich lat poprzedzaiących . .	799,594 — 12.		
		1,011,539 — 10.	
Wpłynęło w ciągu roku 1822:			
Na służbę bieżącą 1822 r. . .	92,574 — 13.		
Na służbę lat zeszłych do końca 1821 r.	66,502 — 2.		
		159,076 — 15.	
Pozostało do poboru na końcu 1822 r.:			
Na służbę bieżącą 1822 r. . .	119,370 — 15.		
Na służbę lat zeszłych do końca 1821 r.	733,092 — 10	. .	852,462 — 25
1 8 2 3.			
Istotna należność do pobrania w roku 1823 wynosiła:			
Na służbę bieżącą 1823 r. . .	212,866 — 11.		
Na służbę lat zeszłych do końca 1822 r. po dopełnionem umorzeniu .	849,727 — 27.		
		1,02,594 — 8.	
Wpłynęło w ciągu roku 1823:			
Na służbę bieżącą 1823 r. . .	104,859 — 1.		
Na służbę lat zeszłych do końca 1822	41,338 — 15.		
		146,197 — 16.	
Pozostało do poboru na końcu 1823 r.:			
Na służbę bieżącą 1823 r. . .	108,007 — 10.		
Na służbę lat zeszłych do końca 1822 r.	808,389 — 12.		916,396 — 22.

Utrudzony pobór wpływów z tego źródła, iako to z powyższego zogółowania widzieć się daie, wiadomey powszechnie przyczynie, to iest, niedostateczney cyrkulacyi gotowych pieniędzy, przepisanym bydź powinien. Droga processowa i wynikaiące z niey postępowanie subhastacyyne, zbyt iest dla dłużnika uciążliwe. Czuwa iednak Władza Skarbowa nad ściągnieniem tey pozostałości, a zarazem nad windykacyią kapitałów zakwestyonowanych, z ktorych po większey części dla nieukończonych sporów lub niewyświeconych wątpliwości, spodziewany procent tymczasowe przed liniią na Budżecie stoi. Przy nowey regulacyi Hypotek zbliżona iest chwila, w której znaczna część procentów dotychczas niepewnych, na stały dochód przenieść, a kapituły, do których Skarb nieuzasadnione rozciągnął prawo, stopniowo z rachunkow wykreślić będzie można.

(Dalszy ciąg w następuiącym Nrze.)

(Dalszy ciąg w następuiącym Nrze.)

Z Paryża d. 19 Lipca.

Xżę Esterhazy, nadzwyczayny Austryiacki Poseł, miał d. 17 b. m. u Króla i rodziny Królewskiey posłuchania na pożegnanie. Poseł Portugalski, Xiążę Villahermosa, oddał J. K. M. list od Monarchy swoiego.

Baron Damas (Minister spraw zagranicznych) zostać ma guwernerem Xcia Bordeaux.

D. 15 iako w dniu S. Henryka obchodzona tu była uroczystość orderu Legii honorowey i Imienin Xcia Bordeaux. J. K. M. i Delfin mieli na sobię wielkie krzyże tegoż orderu.

Wszystko tu zwykło się zamieniać na modę: I tak modnisie stolicy stosuiąc się do zniżenia prowizyi z 5 na 3 od sta, zniżyli, także swoie kapelusze o 2 od sta.

Pod Angielskim Posłem przy Dworze naszem, Lordem Granwille, upadł koń i od tego czasu niewyieżdża z domu. — Minister spraw zagranicznych odwiedził go w tych dniach; zresztą stłuczenie nie iest znaczne.

Przed 8 dniami po 30 latach nastąpiła tu znowu pierwszy raz promocyia na Doktora Sorbony (Teologii) Xiędza Faudet. Wolności Kościoła Galikańskiego utrzymywane były przy tey okazyi z wielką świetnością.

W krotce wyydzie z piora P. Chateaubriand pismo za Grekami.

P między członkami, ktore w Marselii składaią tymczasowy komitet związku za Grekami, znayduie się Archimandryta Grecki Arsenios i wielu kupcow tegoż narodu.

Dzieła Waltera Scott znayduią i u nas miłośnikow, ostatniego iego romansu: „Krzyżacy„ sprzedano tu we dwoch dniach 4000 exemplarzy.

Jenerał Hr. Segur czuiąc się bydź obrażony w odpowiedzi Jenerała Gourgaud na powszechnie czytane iego dziło o woynie Rossyyskiey, żądał od ostatniego zadosyć uczynienia. D. 14 niedopuścili żandarmowie poiedynku, lecz nazaiutrz nastąpił bez przeszkody. Sekundantami Jenerała Gourgaud byli Jenerał Hr. Pajol i Pułkownik Duchamp; Jenerała Segur, Jenerał Lobau i Hr. Dejean, oba niegdyś adjutanci Bonapartego. Segur został zaraz na początku w rękę pchnięty, a Gourgaud w bok, poczem Sekundanci oświadczyli rzecz za ukończoną.

Przez Biskupa Sinite i Apostolskiego Wikaryusza w Sutschuen, X. Fontana, otrzymaliśmy doniesienia do 22 Września 1824 o stanie tamteyszych missyy. Odkryty w rzeczonym roku spisek przeciw Cesarzowi przez pewną pogańską sektę uknowany, dotchnął także Chrześcian. Niektorzy okupili się z więzień pieniądzmi; inni z bojaźni przyięli na pozor wiarę Chińską; wielom częne obstawanie przy swey wierze źle wyszło. Dziewęciu Chrześcian z Lotschagen, ktorzy się szczegolniey odznaczyli i ani groźbami, ani prośbami od swey religii odwieść się niedali, zostali przez Vicekróla na wieczne wygnanie do Tartaryi skazanemi. i gdy Cesarz zatwierdził ten wyrok, udali się zatem w Maiu r. z. z swemi rodzinami na mieysce wygnania swoiego. D. 3 Listopada 1823 Kapłan Chiński Tadeusz Licu, ktory stał się naygorliwszym kaznodzieią wiary Chrześciiańskiey, został z rozkazu Cesarza uduszony. W r. 1824 urządzono niejako seminaryum, w ktorym uczy się 12 uczniow ięzyka Łacinskiego. Liczba Chińskich Xży dochodzi do 26, lecz 5 dla podeszłego wieku niemogą iuż z domów wychodzić; Europeyczykow nie znayduie się na missyiach iak 3. W r. 1824 ochrzczono 335 dorosłych osob; liczba uczących się wynosi 1146, a nowo przybyłych w tymże roku 401, Dzieci Chrześciiańskich otrzymało chrzest 1837 a pogańskich w chwili śmierci 6280. Całkowita liczba Chrześciian, z uczącemi się i dziećmi wynosi 46,287; posiadaią 29 szkół dla chłopców, a 45 dla dziewcząt.

W okolicach Marselii panuie wielka susza. W lazarecie tamecznym umarło 6 osób na morowa chorobę, ktora z Alexandryi przywiezioną została.

DODATEK DO N.ro 62. GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 3 SIERPNIA 1825 ROKU WE ŚRODĘ.

Z Madrytu d. 7 Lipca.

NN. Królestwo cieszą się naylepszem zdrowiem, i w stolicy panuie nayzupełnieysza spokoyność. Jenerał Laserna, który znaydował się iuż w drodze do Toledo, otrzymał pozwolenie bawienia tu. Neapolitański Pułkownik Pisa, który od 2 lat w więzieniu tuteyszem siedział, otrzymał wolność; ale że w rewolucyi znakomitą grał rolą, przeto musi z kraiu wyiechać i będzie aż do granicy odprowadzony. Policyia odkryła w Brihuego (o 13 mil ztąd) mnóstwo broni, którą tu przywieziono.

W prowincyi Malaga powołano przez zmyślony rozkaz wszystkich ochotników do znaydowania się d. 20 z. m. o godzinie 11 w nocy w okolicy miasta Malagi. Sołtys iedney z wsiów niemogąc tak spieszno, iak sobie życzył, uskutecznić tego rozkazu, przybył tegoż wieczora do Wielkorządcy, dla wytłumaczenia się ustnie względem opóźnienia. Zdarzenie to posłużyło do odkrycia zamachu. Natychmiast zgromadzono osadę; ochotnikom nakazano wrócić do domów; liczne patrole przebiegały Malagę, a znaczne korpusy rozesłano na wszystkie strony, dla zmuszenia ochotników do powrotu. Dwoch sierżantów podpisywało zmyślone rozkazy w imieniu Wielkorządcy. Nazaiutrz Pułkownik pieszego pułku Guadixu został oddalony, a batalijon Malagi rozbroiony, i znaczną liczbę osob uwięziono. Goniec przywiózł o tem wiadomość rządowi.

Z Hawanny niemamy wprost wiadomości, gdyż Kolumbiyscy korsarze oblegaią nieinako brzegi tameczne i związek tamuią. Port nawet Koruny oblegaią takież statki.

Dozwolenie wprowadzania zagranicznego żyta przedłużone zostało do 30 Sierpnia.

Z Lizbony d. 29 Czerwca.

N. Król w dniu Imienin swoich 24 b. m. wydał wyrok zupełnego przebaczenia dla wszystkich osob, które z powodu zamachu w d. 30 Kwietnia pod sąd oddane zostały, a Infant Michał zagranicę wyiechać musiał. Wszyscy uwięzieni będą na wolność wypuszczonemi i sekwestr z ich dóbr zdięty zostanie. Ci

tylko wyiętemi są od przebaczenia, którzy okazali się bydź herszta mi i czynnemi sprawcami buntowniczego poruszenia; muszą kraie Portugalskie opuścić, wydane im zostaną paszporty i bez pozwolenia Królewskiego nie mogą do Portugalii powrócić. Przebaczenie rozciąga się zresztą i do przestępstw, które d. 29 Lutego w Salvaterra, i d. 25 i 26 Października r. z. na tuteyszym Dworze popełnione zostały. Wszyscy ci ludzie powrócić maią do mieysc urodzenia swego i nie znaydować się na 10 mil w około stolicy. Wszystkie w tych sprawach akty i dowody maią bydź w Ministerstwie sprawiedliwości i spraw duchownych opieczętowane złożone. Mocą tego przebaczenia zniesioną także iest kryminalna kommissyia, która wyrokiem d. 14 Sierpnia r. z. ustanowioną została.— Ulegaiących karze oddalenia się z kraiu iest ośmiu, a mianowicie: Margr. Abrantes; Cordero, były Krolewski kuczer; de Paiva-Rapozo, porucznik w 6tym pułku strzelców; de Paiva-Rapozo adwokat; Gamboa, podpułkownik milicyi w Trancosa; Pinto de Aranjo, chirurg woyskowy; de Angrade Negrao, kapitan w Albufera i Verissimo, sierżant policyi.

Z Londynu d. 16 Lipca.

Onegday w wieczór odiechał Krol do Windsoru.

Z 439 próśb podanych na teraźnieyszych posiedzeniach Parlamentowi o zezwolenia, tylko 288 otrzymały swoy cel. Przeszło zaś 50 akcyiowych kompaniy nie były sankcyionowane.

Zdaie się, iż w porcie Leith nie był nigdy tak wielki handel jak teraz, gdyż samo cło przyniosło tam w jednym dniu niedawno 4000 Fs. a w ostatnim kwartale nie uczyniło iak 64,000 Fs.

W przeszłym tygodniu przybył do Chatam Murzyn Pascoe, na którego ręku skonał sławny w Afryce Wędrownik Belzoni. Mówią, iż Kapitan Pearce weźmie go w swey podróży do głębi afryki jako przewodnika i tłumacza.

Znane pytania: Czyli wolny okręt czyni wolny ładunek lub nie? Jak daleko rozciąga się prawo przetrząsania neutralnych okrętów przez woiuiące Mocarstwa, czy one pod konwoiem lub nie płyną? Czemże iest kontrabanda woienna na morzu i iak daleko rozciąga się iey prawo? Jak daleko rozciąga się prawo woiuiących Mocarstw do zamykania portów? Czyli neutralne Mocarstwa prowadzić mogą handel z osadami woiuiących Mocarstw? nie są ieszcze dotąd praktycznie iakby tego prawo żądało rozwiązane. Jedne tylko Zjednoczone Stany północney Ameryki starały się w nowem prawie morskim utrzymać zasadę: że wolny okręt czyni wolny ładunek, i zabronienia iednemu Mocarstwu mięszania się do stosunkow drugiego. Dały tego w nowych czasach dwa uderzaiące przykłady; raz, iż odmówiły zatwierdzenia traktu z Angliią względem zniesienia handlu niewolnikami, dla tego że była w nim warowna wolność przetrząsania okrętu; drugi raz w traktatach z południowo-Amerykańskiemi kraiami, w których powyższa zasada wyraźnie iest zawarowana.

Z Newkastle piszą: że w Kwebeku budują teraz 30 do 40 wielkich okrętów które w większey części, ieżeli nie wszystkie, użyte będą na kupieckie do Anglii. Jeden z naypierwszych tu budowników

okrętów wysłał syna swego do Ameryki dla budowania tam okrętów.

Przy Baltimore żyie niewiasta nazwiskiem Davis, która w przeciągu 30 lat z dwiema mężami urodziła 29 dzieci, z których naymłodsze liczy dopiero 7 miesięcy.

Kongressowi Rzplitey Rzeki Plata podany został d. 20 Kwietnia proiekt utworzenia narodowego woyska. Dotąd miano tam tylko woyska poiedyńczych prowincyy, iak n. p. Buenos - Ayres, i Entr - Rios.

Od granic Tureckich d. 24 Czerwca.

Rząd Grecki stara się o pomnożenie liczby palnych swoich statków. Za 100.000 piastrów kupił w Syra 4 kupieckie statki, które w Hydra na palne zamienione zostały. W tey chwili każe na wyspach Kuluri i Porolange robić wązkie szybko pływaiące statki, które zamiast gwozdzi są tylko klinami spaiane. Ze dwoch, które iuż są gotowe, oddany ieden został Kanarisowi. Kupcy na Syra kupili za 50,000 piastrów dwa kupieckie statki i rządowi darowali. Nie brakuie Grekom dla utrzymania przewagi na morzu, iak tylko kilkunastu wielkich fregat, któremi mogliby na większe nieprzyiacielskie okręty uderzać, one zdobywać i swoią flottę powiększać.

Rząd Grecki ustanowił w Nauplia z 5 członków złożony sąd morski, który wyrokować ma wedle istnieiących ustaw względem przyprowadzanych przez Greków Europeyskich kupieckich okrętów, i swe wyroki Ministrowi sprawiedliwości do zatwierdzenia podawać.

Listy z Lepanto pod d. 14 Czerwca donoszą, że Jsmael Pliassa, który na czele 6000 Toxydyanów do Focis wtargnął, d. 1 i 2go Czerwca attakowany był przez Greckiego Kapitana Gura, pobity i zmuszony do cofnięcia się do zburzonego zamku Kastri. Maiąc ze wszystkich stron odcięty ustęp, i cierpiący brak żywności i wody udał się do Stratarcha Panorias z Salony, dla zawarcia kapitulacyi, na którą ten zezwolił z zastrzeżeniem zatwierdzenia przez naczelnego Wodza Gura. Toxyanie, którzy nie raz iuż otrzymali przebaczenie, sądzili, że i tą razą się wyratuią, gdy Gura, dowiedziawszy się o popełnionych na Grekach z rozkazu Jsmaela Pliassy wielorakich okrucieństwach, rozkazał, aby ten Wezyr był powieszony, a korpus iego żelazem zniszczony, co ściśle dokonanem zostało.

Hr. Santarosa niebył przy zdobyciu wyspy Spagia (przy Nawarynie) przez Ibrahima Baszę zabity, ale ciężko raniony i z Maurokordato udał się do Missolongi.

Nadeszłe dziś listy z Paros głoszą, że Reschid Basza rozpoczął iuż swóy ustęp z pod Missolongi.

Wielu Europeyskich officerów, którzy weszli w służbę Baszy Egipskiego, zraziło bardzo iego podniesienie oręża przeciw Grekom, i staraią się potaiemnie uiezdzać. Oba Hrabiowie Ricardi de Lantosca, niegdy officerowie Piemonccy, kilku Włochow i Francuzów uciekli z Egiptu i na końcu Maia znaydowali się w Berut (w Syryi), zkąd byli w chęci udać się do Perskiego Xcia Abbas Mirzy. Nawet Jenerał Boyer niema bydź kontent z teraźnieyszego swoiego powołania; zgoła Europeyczykowie nie znalezli tego w Egipcie, co im tak hoynie obiecywano; są nienawidzeni i zazdroszczeni, przez co znayduią się w naygorszem położeniu.

Dnia 8 i 9 Sierpnia 1825 r.

Cena Zbóż różnego gatunku na Targu w Krakowie sprzedawanych.

Korzec	1. Zł. gr.	2. Zł. gr.	3. Zł. gr.	4. Zł. gr.
— *Pszenicy*	11 —	10 15	10 —	9 15
— *Żyta*	6 —	5 15	5 —	4 15
— *Jęczmienia*	5 —	4 24	4 18	4 12
— *Owsa*	5 6	5 —	4 24	— —
— *Jagieł*	20 —	19 —	18 —	— —
— *Grochu*	5 15	5 10	5 —	4 —
— *Rzepaku*	— —	— —	— —	— —

W Gdańsku dnia 25 Lipca.

Łaszt 30 Korcy wynoszący

Pszenicy	od Złp.	480	do	600
Żyta	— —	180	—	210.
Jęczmienia	— —	168	--	180
Owsa	— —	138	—	156
Grochu	— —	212	—	240.

Bieg pieniędzy.

W Krakowie d. 24 Maia.

Czer: Zł: Holl: monetą Courant	Złp. 20	gr. 12
detto Cesarski	— 20	— —
Fryd. Pruskie	— 35	— 6
Złoto frankówki . .	— 33	— 15
Szeiny Wiedeńskie za 100	— 229	— 10
Złoty ryński Szeinami .	— 1	— 3

LOTERYIA KRAIOWA.

W 149 Ciągnieniu dnia 3 Sierpnia r. b. w przytomności osób od Rządu do tego wyznaczonych, wyciągnięte z koła zostały Numera następuiące:

43. 35. 2. 83. 34.

Przyszłe 150 Ciągnienie dnia 10 Sierpnia r. 1825 przypada.

UWIADOMIENIA LOTTERYYNE.

Na żądanie Domu handlowego Henikstein i Kompp: w Wiedniu, podpisany ma honor donieść Szanowney Publiczności, iż ciągnienie Lotteryi Pałacu w Wiedniu JO. X. Lubomirskiego wczasie Planem oznaczonym, to iest na dniu 17 Września r. b. w Wiedniu niezawodnie nastąpi.

Mała w porównaniu innych lotteryy ilość losow, cena umiarkowana po Złot: Reńskich 10 w papierach, czyli Szeynach Wiedeńskich za los, nakoniec bardzo znaczne wygrania do tey lotteryi przywiązane, spodziewać się każą prędkiego pokupu tey małey ilości losow, która ieszcze do sprzedania pozostaie.

Główny Trefer tey lotteryi stanowi wyż rzeczony Pałac, za który, gdyby go wygrywaiący otrzymać nie chciał, Summę Złot: Reńskich 90,000 w Cwancygierach, co blisko 400,000 Zł: Pol: czyni, za kazaniem wygrywaiącego losu, natychmiast w gotowiźnie odbierze.

Oprócz tego głownego są Trefy po 15,000. 8000. 3000. 2000. 1000. 500. 200. 100 i tak niżey postępuiąc do 12 Złot: Reńskich w Szeynach Wiedenskich, daley dwie Premiie po 50 Dukatow w złocie, wynoszące razem Summę 63,625 Złot: Reńskich w Szeynach.

Są także ieszcze Trefery w złocie po 500. 300. 200. 100 50 i tak stopniowo aż do 1 Dukata, razem 4000 sztuk Dukatow w złocie wynoszące, ktore iednak wyłącznie przeznaczone są dla 6000 losow bezpłatnych czerwonych, z ktorych ieden bezpłatnie nabydź można przy zakupieniu i zapłaceniu 10 sztuk losów czarnych, a które losy czerwone oprócz iak wyżey dla siebie wyłącznie przeznaczonych Treferów w złocie, rownie iak losy czarne graią, i bez różnicy naywiększy Trefer zrobić mogą.

Plan i Losow dostać można w handlu podpisanego przy głównym Rynku w Kamienicy pod Jaszczórkami zwaney pod L. 18.

Maciey Wentzel.

Uwiadomia się, że Ciągnienie lotteryi na Pałac JO Xięcia Lubomirskiego w Wiedniu, niebędzie ani cofnione, ani późniey odłożone, lecz przedsięweźmie się niezawodnie w czasie anonsami poprzedniczemi oznaczonym, to iest dnia 17go Września r. 1825.